

Struktura zaměstnanosti Kraj Vysočina

Obsah

1	Vybrané základní údaje pro Kraj Vysočina.....	2
2	Struktura zaměstnanosti.....	3
2.1	ZASTOUPENÍ PROFESNÍCH TŘÍD V KRAJI VYSOČINA – PODLE CZ-ISCO	4
2.2	ZAMĚSTNANOST VE VYBRANÝCH ODVĚTVÍCH V KRAJI VYSOČINA – PODLE CZ-NACE	5
2.3	STRUKTURA ZAMĚSTNANÝCH PODLE POSTAVENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ V KRAJI VYSOČINA – PODLE CZ-ISCE	7
2.4	VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANÝCH V KRAJI VYSOČINA – PODLE CZ-ISCED	9

1 Vybrané základní údaje pro Kraj Vysočina

Tab. 1: Vybrané základní údaje pro rok 2019 a 2018

Ukazatel	Kraj Vysočina	Česká republika
Počet obyvatel k 31.12.2019	509 813	10 693 939
Průměrný věk obyvatel v roce 2019	41,3	42,5
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let		
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	79,8%	79,8%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	85,4%	85,6%
Podíl ekonomicky aktivních žen	73,9%	73,8%
Míra nezaměstnanosti	1,4%	2,1%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných	0,0%	29,3%
Makroekonomické údaje (rok 2018)		
Podíl kraje na tvorbě HDP	3,9%	-
HDP na 1 obyvatele (průměr ČR = 100 %)	80,9%	100,0%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Webová stránka kraje: <https://www.kr-vysocina.cz/>

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina:

<https://www.kr-vysocina.cz/dlouhodobě-zamery-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy/ds-300669>

2 Struktura zaměstnanosti

Pro popsání struktury zaměstnanosti v Kraji Vysočina a její porovnání se strukturou zaměstnanosti v České republice jsou použity čtyři národní klasifikace, které vycházejí z mezinárodních klasifikací.

- Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO¹ je založena na dvou hlavních principech, a to na druhu pracovního místa a na úrovni dovedností. V tomto srovnání jsou z CZ-ISCO převzaty hlavní třídy profesí.
- Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE² dělí ekonomické činnosti tak, že každé ekonomicky aktivní jednotce přiřazuje kód NACE. Zde se využívá první úroveň klasifikace CZ-NACE, která se označuje alfabetickým kódem.
- Klasifikace CZ-ISCE³ definuje postavení v zaměstnání. Pro účely zpracování tohoto shrnutí jsou z klasifikace převzaty skupiny, a to v podobě, ve které s nimi pracuje Český statistický úřad.
- CZ-ISCED⁴ je klasifikace vzdělání, která uspořádává vzdělávací programy a jejich odpovídající kvalifikace do vzdělávacích úrovní a oborů. V tomto přehledu jsou využity úrovně ISCED.

Shrnutí pro kraj

Rozložení zaměstnaných obyvatel podle hlavních tříd profesí není v rámci celé České republiky a Kraje Vysočina příliš odlišné. V České republice je relativně větší zastoupení (o 3,8 p. b.) ve třídě **2 Specialisté**. V Kraji Vysočina je častěji zastoupena třída profesí **7 Řemeslníci a opraváři** (o 4 p. b.). Ve zbylých třídách profesí jsou rozdíly v rozložení mezi Českou republikou a Krajem Vysočina nižší než 2,9 p. b. (srovnání podle CZ-ISCO)

V rámci celé České republiky a Kraje Vysočina nenastávají ve většině odvětví zastoupení zaměstnaných příliš vysoké rozdíly. V České republice i v Kraji Vysočina je **relativně nejčastěji zastoupeno** odvětví **C - Zpracovatelský průmysl** (v České republice tvoří více než čtvrtinu celkové naplněnosti a v Kraji Vysočina je to více jak třetina). Současně je v Kraji Vysočina větší podíl v zastoupení zaměstnaných v odvětví **A - Zemědělství, lesnictví a rybářství** (rozdíl 4,2 p. b.). (srovnání podle CZ-NACE)

Velké rozdíly mezi Českou republikou a Krajem Vysočina se neprojevují ve srovnání rozložení ekonomicky aktivních osob podle postavení v zaměstnání. V obou případech tvoří **zaměstnanci, včetně členů produkčních družstev** více než **čtyři pětiny ekonomicky aktivních osob**. V České republice na rozdíl od Kraje Vysočina jsou zaměstnanci častěji zaměstnáni ve službách než v průmyslu. V rámci Kraje Vysočina je podíl zaměstnanců ve službách nižší (38,5 %) než v celé České republice (49,1 %). (srovnání podle CZ-ISCE)

Z porovnání obyvatel Kraje Vysočina a celé České republiky podle kategorie vzdělání vyplývá, že v Kraji Vysočina je relativně **méně zaměstnaných obyvatel s vysokoškolským vzděláním** (18,8 %) a relativně **více** zaměstnaných obyvatel se **středním vzděláním bez maturity** (39,0 %). Zatímco v celé České republice je necelá čtvrtina zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním (24,6 %) a přibližně třetina se středním vzděláním bez maturity (33,7 %). (srovnání podle CZ-ISCED)

¹ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCO: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-zamestnani-cz-isco-n-f4yhpe3xt8>

² Více informací ke klasifikaci CZ-NACE: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-ekonomicky-ch-cinnosti-cz-nace>

³ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCE: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-postaveni-v-zamestnani-cz-icse->

⁴ Více informací ke klasifikaci CZ-ISCED: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-vzdelani-cz-isced-2011>

2.1 Zastoupení profesních tříd v Kraji Vysočina – podle CZ-ISCO

Klasifikace CZ-ISCO je národní statistická klasifikace, která vychází z mezinárodní klasifikace ISCO-08. Slouží ke sledování struktury zaměstnanosti. Jednotlivá zaměstnání jsou do jednotlivých hlavních tříd řazena podle podobnosti vykonávané práce a potřebné kvalifikace.

Rozložení hlavních tříd profesí je v Kraji Vysočina a v rámci ČR podobné. Nejzásadnější rozdíly v zastoupení jednotlivých tříd jsou patrné u tříd **2 Specialisté** a **7 Řemeslníci a opraváři**. Třída 2 je relativně méně zastoupena v Kraji Vysočina (o 3,8 p. b.) a třída 7 v České republice (o 4,0 p. b.). Určitý rozdíl můžeme vidět i u profesní třídy 4 Úředníci, ve které je v Kraji Vysočina menší zastoupení (o 2,9 p. b.) a v profesní třídě 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři, ve které je naopak v Kraji Vysočina větší zastoupení (rozdíl 2,3 p. b.). Ve zbylých třídách profesí jsou rozdíly v rozložení mezi Českou republikou a Krajem Vysočina nižší než 1,7 p. b.

Při porovnání zastoupení mužů a žen v jednotlivých třídách profesí v Kraji Vysočina a v rámci celé ČR se opět projevují spíše **podobné tendence**. Ženy jsou nejčastěji zastoupeny ve třídě 5 Pracovníci ve službách a prodeji (23,5 % v Kraji Vysočina; 22,9 % v ČR). Muži v obou případech relativně nejvíce naplňují třídu 7 Řemeslníci a opraváři (31,1 % v Kraji Vysočina a 25,4 % v ČR).

Tab. 1: Zastoupení profesních tříd v Kraji Vysočina (CZ-ISCO)

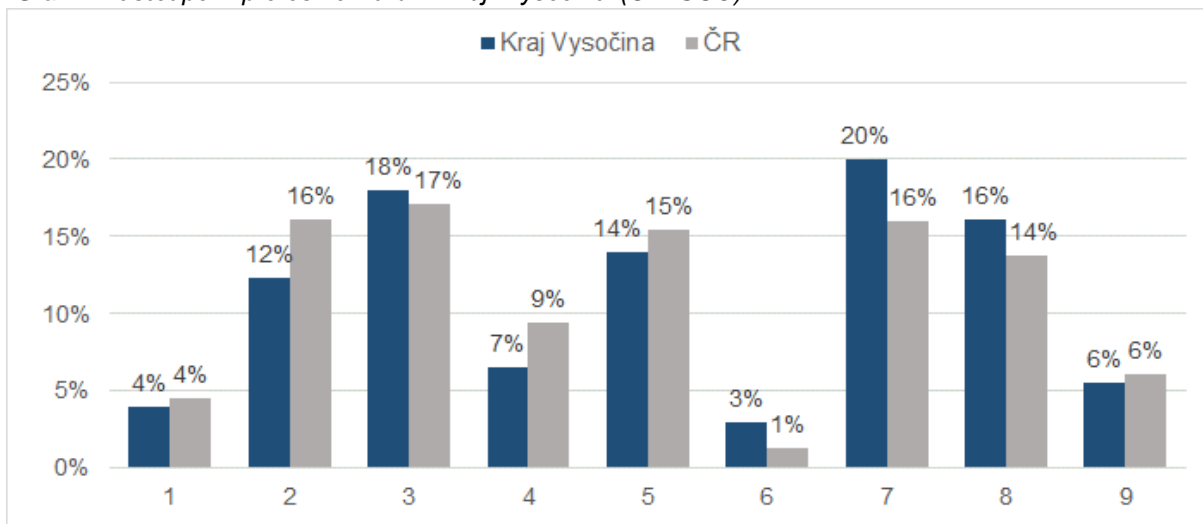
Hlavní třída profesí	Kraj Vysočina			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
1 Zákodníci a řídicí pracovníci	4,0%	5,4%	2,2%	4,5%	5,9%	2,7%
2 Specialisté	12,3%	9,4%	16,0%	16,1%	13,8%	19,1%
3 Techničtí a odborní pracovníci	18,0%	18,4%	17,5%	17,1%	17,6%	16,6%
4 Úředníci	6,5%	1,7%	12,7%	9,4%	3,6%	16,8%
5 Pracovníci ve službách a prodeji	14,0%	6,6%	23,5%	15,4%	9,4%	22,9%
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	3,0%	3,3%	2,5%	1,3%	1,4%	1,0%
7 Řemeslníci a opraváři	20,0%	31,1%	5,6%	16,0%	25,4%	4,3%
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	16,1%	20,4%	10,5%	13,7%	18,3%	8,1%
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	5,5%	2,7%	9,2%	6,1%	4,2%	8,5%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

Tučně jsou z výrazněné profesní třídy s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Krajem Vysočina a celou ČR

Nejvyšší rozdíly podle pohlaví napříč Krajem Vysočina a celou ČR jsou patrné ve třídách 2 Specialisté, ve které jsou méně často zastoupeni muži (o 4,3 p. b.) i ženy (o 3,0 p. b.). Dále pak ve třídě 7 Řemeslníci a opraváři, jejichž zastoupení je u mužů o 5,8 p. b. vyšší než v rámci celé ČR. Naopak je v Kraji Vysočina výraznější zastoupení žen ve třídě 4 Úředníci než v celé ČR (rozdíl 4,2 p. b.).

Graf 1: Zastoupení profesních tříd v Kraji Vysočina (CZ-ISCO)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

2.2 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Kraji Vysočina – podle CZ-NACE

Klasifikace CZ-NACE, klasifikace ekonomických činností, vychází z klasifikace NACE, která je používaná v Evropské Unii. Slouží k porovnatelnosti statistických dat v rámci celé Evropské unie. Každé statistické jednotce, která vykonává ekonomickou činnost, je přiřazen kód NACE podle její hlavní ekonomické činnosti.

Rozložení podle klasifikace NACE je v Kraji Vysočina a v rámci celé ČR **podobné**. V obou případech je nejvíce zastoupeno odvětví **C - Zpracovatelský průmysl** (v Kraji Vysočina více než třetina a v České republice více než čtvrtina z celku).

Tab. 2: Zaměstnanost v odvětvích v Kraji Vysočina (NACE-CZ)

Odvětví	Kraj Vysočina			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
C Zpracovatelský průmysl	36,5%	42,3%	29,0%	27,4%	32,6%	21,0%
G Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	9,9%	7,5%	12,9%	11,2%	9,2%	13,7%
Q Zdravotní a sociální péče	6,5%	1,8%	12,6%	7,4%	2,8%	13,3%
F Stavebnictví	7,0%	11,2%	1,5%	7,1%	11,8%	1,3%
H Doprava a skladování	4,1%	5,7%	2,1%	6,6%	8,9%	3,8%
P Vzdělávání	6,8%	2,3%	12,7%	6,6%	2,6%	11,6%
O Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	5,5%	4,7%	6,5%	6,3%	5,6%	7,1%
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	2,9%	2,8%	3,1%	4,9%	4,3%	5,6%
I Ubytování, stravování a pohostinství	3,0%	1,7%	4,8%	3,7%	2,6%	5,0%
J Informační a komunikační činnosti	1,4%	2,4%	-	3,2%	4,4%	1,7%
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	6,8%	8,5%	4,7%	2,7%	3,4%	1,7%
N Administrativní a podpůrné činnosti	1,7%	1,8%	1,5%	2,6%	2,3%	3,0%
K Peněžnictví a pojišťovnictví	1,3%	1,0%	1,8%	2,2%	1,9%	2,7%
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,0%	0,6%	1,4%	1,9%	1,7%	2,1%
S Ostatní činnosti	1,6%	0,5%	2,9%	1,8%	1,0%	2,9%
E Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	1,6%	2,1%	0,9%	1,2%	1,6%	0,7%
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1,3%	2,3%	-	0,9%	1,3%	0,5%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	0,2%	0,4%	-	0,8%	0,8%	0,8%
B Těžba a dobývání	0,3%	0,5%	-	0,6%	0,9%	0,1%

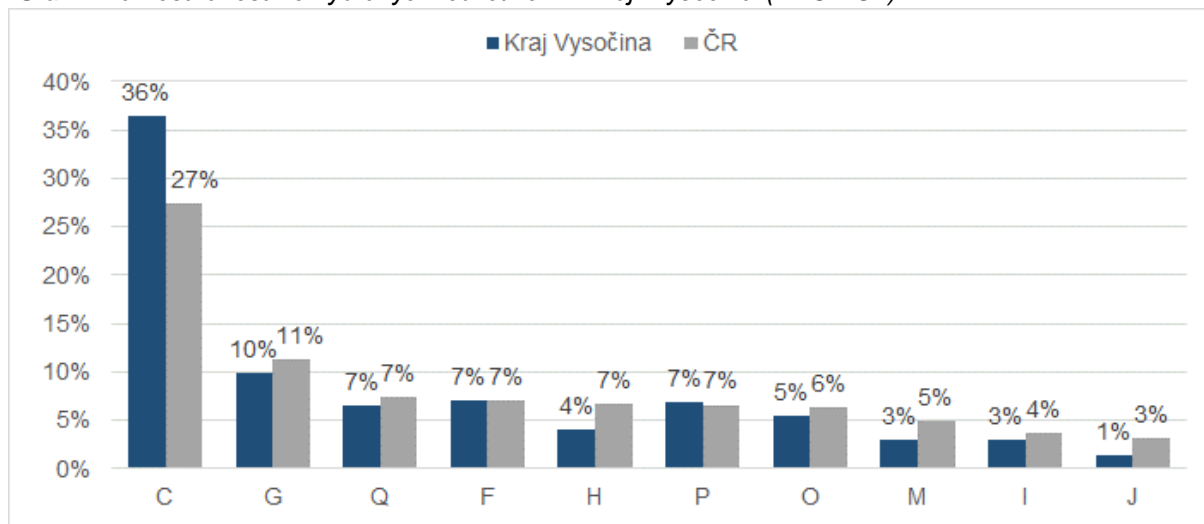
Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

Tučně jsou zvýrazněna odvětví s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Krajem Vysočina a celou ČR

Rozdíly v naplněnosti jednotlivých odvětví v Kraji Vysočina a celé České republice ve většině odvětví nejsou příliš významné. Nejvyšší rozdíly jsou patrné v odvětví C - Zpracovatelský průmysl (o 9,0 p. b.) ve prospěch České republiky a A – Zemědělství, lesnictví a rybářství (o 4,2 p. b.) ve prospěch Kraje Vysočina.

Při porovnání zastoupení mužů a žen v Kraji Vysočina je zřejmé, že ženy jsou výrazně častěji zastoupeny v odvětví Q - Zdravotní a sociální péče (o 10,7 p. b.), P - Vzdělávání (o 10,4 p. b.) a v odvětví G – Velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel (o 5,4 p. b.). Muži naopak v Kraji Vysočina dominují v odvětvích F - Stavebnictví (o 9,7 p. b.) a C - Zpracovatelský průmysl (o 13,3 p. b.). V celorepublikovém srovnání tyto trendy přetrvávají.

Graf 2: Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Kraji Vysočina (NACE-CZ)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

2.3 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Kraji Vysočina – podle CZ-ISCE

Klasifikace CZ-ISCE je národní klasifikace vycházející z mezinárodní klasifikace postavení v zaměstnání ISCE-93. CZ-ISCE klasifikuje obsazená pracovní místa v konkrétním časovém období a ekonomicky aktivní osoby podle jejich vztahů k pracovním místům.

Nejširší skupina lidí má v zaměstnání postavení **zaměstnanec**, včetně **členů produkčních družstev**. Celkem v Kraji Vysočina spadá do této kategorie 84,6 % zaměstnaných, přičemž v České republice je to 83,2 % zaměstnaných. Více než třetinu ekonomicky aktivních osob (38,5 %) v Kraji Vysočina tvoří zaměstnanci ve službách, v celé České republice je to necelá polovina (49,1 %).

Druhou, i když výrazně méně početnou skupinou, jsou **pracující na vlastní účet**. Poměr pracujících na vlastní účet v Kraji Vysočina (11,9 %) a v rámci celé České republiky (13,3 %) je podobný. V rámci Kraje Vysočina i v celé České republice se častěji podniká ve **službách**. Nicméně v ČR je podíl podnikajících ve službách více než dvakrát vyšší (8,7 %) než podnikajících v průmyslu (4,1 %). V Kraji Vysočina je rozdíl mezi podnikajícími v průmyslu (4,9 %) a ve službách (6,0 %) nižší.

Méně početná je skupina **zaměstnavatelů**, kterých je v Kraji Vysočina i v rámci celé České republiky kolem 3 %. Nejmenší skupinu tvoří pomáhající rodinní příslušníci, těch se v rámci Kraje Vysočina i v celé České republice nevyskytuje více než půl procenta.

Tabulka 4 současně umožňuje srovnávat zastoupení mužů a žen v jednotlivých kategoriích zaměstnání. V rámci celé České republiky jsou ženy procentně více zastoupeny v kategorii zaměstnanců, včetně členů produkčních družstev, a to převážně ve službách. Zároveň relativně častěji spadají do kategorie pomáhající rodinní příslušníci. Muži jsou častěji zaměstnavateli a zároveň častěji pracují na vlastní účet. Tento trend v zastoupení postavení v zaměstnání podle pohlaví je aplikovatelný i na Kraj Vysočina.

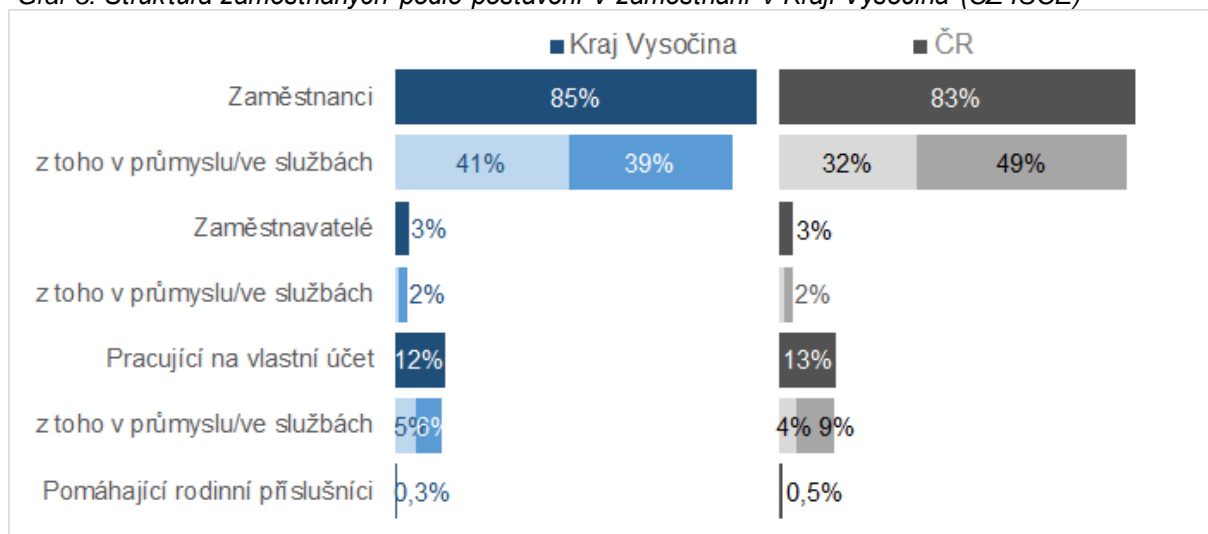
Muži v Kraji Vysočina jsou relativně častěji zaměstnáni jako zaměstnanci ve službách (42,7 %) než muži v rámci celé České republiky (37,4 %). Totéž platí i pro ženy, které pracují jako zaměstnankyně ve službách (66,9 % vůči 63,7 % pro ČR).

Tab. 3: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Kraji Vysočina (CZ-ISCE)

Postavení v zaměstnání	Kraj Vysočina			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	84,6%	81,1%	89,0%	83,2%	79,6%	87,7%
z toho v průmyslu	40,6%	49,0%	29,8%	32,1%	39,8%	22,5%
z toho ve službách	38,5%	25,9%	54,8%	49,1%	37,4%	63,7%
Zaměstnavatelé	3,2%	4,2%	1,9%	3,0%	4,0%	1,8%
z toho v průmyslu	1,0%	1,6%	-	0,9%	1,5%	0,2%
z toho ve službách	1,9%	2,2%	1,5%	2,0%	2,4%	1,6%
Pracující na vlastní účet	11,9%	14,4%	8,6%	13,3%	16,2%	9,7%
z toho v průmyslu	4,9%	7,7%	1,3%	4,1%	6,8%	0,7%
z toho ve službách	6,0%	5,1%	7,2%	8,7%	8,5%	8,8%
Pomáhající rodinní příslušníci	0,3%	-	-	0,5%	0,2%	0,9%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

Graf 3: Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Kraji Vysočina (CZ-ISCE)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

2.4 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina – podle CZ-ISCED

Klasifikace vzdělání CZ-ISCED vychází z mezinárodní klasifikace ISCED. Tato klasifikace nejprve zařazuje vzdělávací programy a poté klasifikuje jejich kvalifikace, tedy oficiální potvrzení o úspěšném ukončení vzdělávacího programu.

V Kraji Vysočina je mírně nižší podíl zaměstnaných s **vysokoškolským vzděláním** (18,8 %) než v rámci celé České republiky (24,6 %). Naopak v kraji žije mírně vyšší podíl zaměstnaných se **středním vzděláním bez maturity** (39,0 %) oproti 33,7 % v celé České republice. Zbylé dvě kategorie dokončeného vzdělání vykazují podobné rozložení v ČR i v Kraji Vysočina.

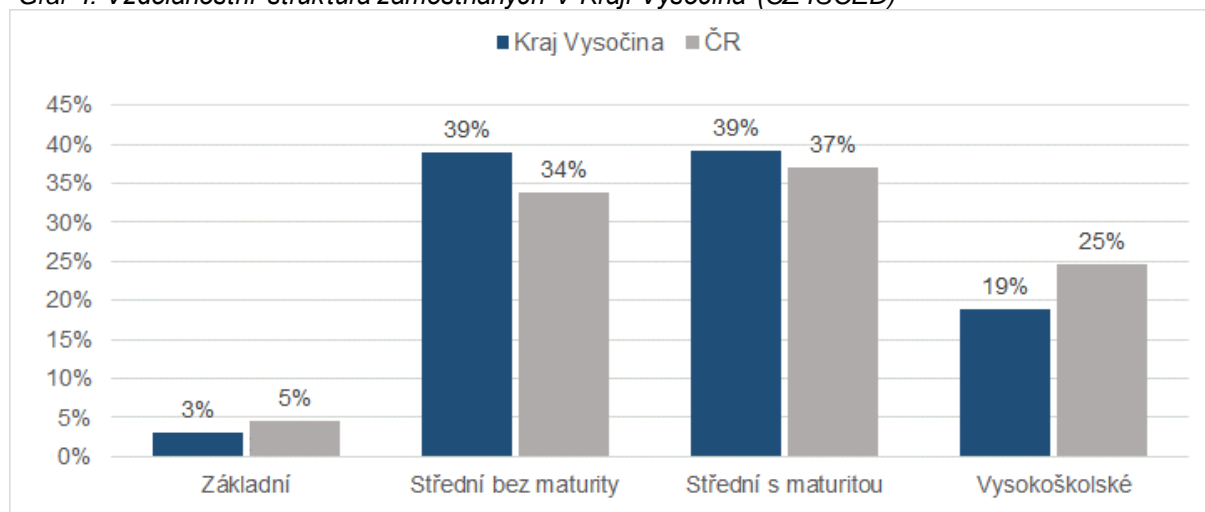
V zastoupení mužů a žen lze nalézt téměř u všech kategorií vzdělání významné rozdíly. Ženy nejčastěji absolvují střední vzdělání s maturitou a naopak muži nejčastěji ukončují své střední vzdělání bez maturity. Tento trend platí pro Kraj Vysočina i pro celou Českou republiku. Tento rozdíl je pravděpodobně spojený s celkovým rozložením profesní struktury České republiky, jelikož oborové a řemeslné profese jsou častěji vyučovány v rámci středního vzdělání, po jehož absolvování žák obdrží výuční list. Tyto profese jsou v České republice stále spíše mužskou doménou. Dále mají ženy relativně častěji dokončené vysokoškolské vzdělání (rozdíl v Kraji Vysočina 4 p. b., v ČR 3,9 p. b.).

Tab. 4: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina (CZ-ISCED)

Dokončené vzdělání	Kraj Vysočina			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Základní	3,1%	2,6%	3,8%	4,6%	4,2%	5,0%
Střední bez maturity	39,0%	45,6%	30,5%	33,7%	39,4%	26,6%
Střední s maturitou	39,1%	34,8%	44,6%	37,1%	33,5%	41,6%
Vysokoškolské	18,8%	17,1%	21,1%	24,6%	22,8%	26,7%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

Graf 4: Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Kraji Vysočina (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2019

Vydal Národní pedagogický institut České republiky
Senovážné nám. 25, 110 00 Praha 1, roku 2020

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického institutu České republiky
najdete na www.npi.cz